2024/3220

30.12.2024

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS (EL) 2024/3220,

9. detsember 2024,

millega kinnitatakse Ukraina rahastu Ukraina kava kohase tagastamatu rahalise toetuse ja laenutoetuse teise osamakse maksmise tingimuste rahuldavat täitmist

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrust (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu, ([1]) eriti selle artikli 26 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“) I samba raames antakse Ukrainale aastatel 2024–2027 tagastamatu toetuse ja laenudena kuni 38 270 000 000 eurot rahalist toetust. I samba raames eraldatakse rahalisi vahendeid peamiselt Ukraina rahastu Ukraina kava (edaspidi „kava“) alusel. Kavas on esitatud Ukraina reformi- ja investeerimiskava ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid, mis on seotud rahastamisega rahastu I samba raames.

(2) Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikliga 19 kiitis nõukogu kava hindamise heaks rakendusotsusega (EL) 2024/1447 ([2]), milles on sätestatud kava seire ja elluviimise ajakava, sealhulgas kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid, mis on seotud rahastamisega rahastu I samba raames.

(3) Kavale rakendusotsusega (EL) 2024/1447 kättesaadavaks tehtavate rahaliste vahendite kogusumma on 32 270 000 000 eurot, millest 5 270 000 000 eurot antakse tagastamatu rahalise toetusena ja kuni 27 000 000 000 eurot laenuna.

(4) Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artiklitega 24 ja 25 on 6 000 000 000 eurot tehtud Ukrainale kättesaadavaks erakorralise sildrahastamisena ja 1 890 000 000 eurot on tehtud Ukrainale kättesaadavaks eelmaksetena, mis moodustavad 7 % laenutoetusest, mida Ukrainal on õigus Ukraina kava alusel saada.

(5) Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikli 26 lõikega 4 on Ukrainale esimese osamaksena välja makstud 4 165 092 857 eurot, millest 1 500 000 000 eurot tagastamatu rahalise toetusena ja 2 665 092 857 eurot laenudena. Kooskõlas liidu ja Ukraina vahel määruse (EL) 2024/792 artikli 22 kohaselt sõlmitud laenulepinguga kasutati esimesest osamaksest 200 598 387 eurot laenu eelmaksete tasaarvestamiseks.

(6) Ukraina esitas 10. oktoobril 2024 kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikli 26 lõikega 2 taotluse tagastamatu rahalise toetuse ja laenutoetuse teise osamakse saamiseks summas 4 248 847 926 eurot, nagu on esitatud käesoleva otsuse lisas, ning tõendas, et üheksast kvalitatiivsest ja kvantitatiivsest vahe-eesmärgist on kaheksa rahuldavalt täidetud. 31. oktoobril 2024 esitati täiendavad tõendid selle kohta, et ka üheksas vahe-eesmärk on rahuldavalt täidetud. Taotlusele olid lisatud dokumendid, mille esitamist nõuti raamlepingu artikli 12, rahastamislepingu artikli 5 ning liidu ja Ukraina vahel sõlmitud laenulepingu artikli 6 kohaselt, nagu on sätestatud vastavalt määruse (EL) 2024/792 artiklites 9, 10 ja 22.

([1]) ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
([2]) Nõukogu 14. mai 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1447, millega kiidetakse heaks Ukraina kavale antud hinnang (ELT L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

(7) Kooskõlas rakendusotsusega (EL) 2024/1447 on Ukraina koos maksetaotlusega esitanud tõendid, mis näitavad, et üheksa vahe-eesmärki, mis pidid olema saavutatud 2024. aasta kolmandaks kvartaliks, on rahuldavalt täidetud. Kõnealused üheksa vahe-eesmärki on seotud mitmesuguste reformidega, mis on ette nähtud kavas korruptsiooni- ja rahapesuvastast võitlust, inimkapitali, ettevõtluskeskkonda, detsentraliseerimist ja regionaalpoliitikat, energiasektorit ning rohepööret ja keskkonnakaitset käsitlevates peatükkides. Ukraina korruptsioonivastasele eriprokuratuurile on antud võimalus suurendada oma töötajate arvu. Vastu on võetud aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskava, demograafilise arengu strateegia 2040, dereguleerimise tegevuskava ja resolutsioonid, millega muudetakse aastate 2021–2027 riiklikku regionaalarengu strateegiat. Lisaks on välja töötatud kontseptsioonidokument, milles on kindlaks määratud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise reeglitest tehtavate erandite ulatus. Jõustunud on ka kriminaalseadustik, kriminaalmenetluse seadustik ja tööstussaastet käsitlev seadus ning energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitlevad teisesed õigusaktid.

(8) Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikli 26 lõikega 4 hindas komisjon Ukraina taotlust üksikasjalikult ja andis teise osamakse tegemist silmas pidades käesoleva otsuse lisas esitatud üheksa vahe-eesmärgi rahuldava täitmise kohta positiivse hinnangu. Kõnealune positiivne hinnang puudutab kava rakendamist. Ukraina seaduste vastavusse viimist ELi õigustikuga jätkatakse ELiga ühinemise protsessi käigus.

(9) Komisjoni hinnangul täidab Ukraina jätkuvalt määruse (EL) 2024/792 artiklis 5 sätestatud liidu toetuse eeltingimust. Eelkõige jätkab Ukraina tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi järgimist ja austamist, ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise.

(10) Seepärast tuleks käesoleva otsusega kinnitada, et kava kohase teise osamakse tasumise asjaomased tingimused on rahuldavalt täidetud.

(11) Võttes arvesse Ukraina rasket eelarveolukorda, on äärmiselt oluline rahalised vahendid võimalikult kiiresti välja maksta. Arvestades olukorra kiireloomulisust ja eesmärgiga protsessi kiirendada, peaks käesolev otsus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval ning seda tuleks kohaldada alates selle vastuvõtmise päevast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikli 26 kohase komisjoni hinnanguga, mis on lisatud käesolevale otsusele, kinnitatakse, et rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas esitatud asjakohased tingimused teise osamakse tasumiseks summas 4 248 847 926 eurot on rahuldavalt täidetud.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse alates selle vastuvõtmise päevast.

Brüssel, 9. detsember 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY I.

LISA

Hinnang Ukraina kava teise osamaksega seotud vahe-eesmärkide rahuldava täitmise kohta

KOKKUVÕTE

Kooskõlas 29. veebruari 2024. aasta määruse (EL) 2024/792 (millega luuakse Ukraina rahastu) ([1]) artikliga 26 esitas Ukraina 10. oktoobril 2024 taotluse Ukraina kava teise osamakse saamiseks. Koos maksetaotlusega esitas Ukraina tõendid, millest nähtub, et 14. mai 2024. aasta rakendusotsuse (EL) 2024/1447 (millega kiidetakse heaks Ukraina kavale antud hinnang) ([2]) lisas ette nähtud teise osamakse üheksast vahe-eesmärgist on kaheksa rahuldavalt täidetud. 17. oktoobril 2024 saatis komisjon märgukirja, milles palus kinnitada puuduva vahe-eesmärgi rahuldavat täitmist (vahe-eesmärk 4.4) ning esitada täiendavaid tõendavaid dokumente muude vahe-eesmärkide kohta. 31. oktoobril 2024 esitas Ukraina nõutud tõendid, mis näitavad nõuetekohaselt, et kõik üheksa vahe-eesmärki on rahuldavalt täidetud.

Seega loetakse Ukraina esitatud teabe põhjal kõik üheksa vahe-eesmärki rahuldavalt täidetuks. Korruptsiooni- ja rahapesuvastast võitlust käsitleva peatüki kohaselt on võetud järgmised meetmed: i) korruptsioonivastase eriprokuratuuri töötajate arvu suurendamine, ii) kriminaalseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmine ja iii) aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia elluviimise tegevuskava vastuvõtmine.

Inimkapitali käsitleva peatüki raames on vastu võetud demograafilise arengu strateegia.

Ettevõtluskeskkonda käsitleva peatüki raames on vastu võetud dereguleerimise tegevuskava. Detsentraliseerimist käsitleva peatüki raames on vastu võetud riiklik regionaalarengu strateegia aastateks 2021–2027.

Energeetika peatüki raames on vastu võetud energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitlevad teisesed õigusaktid. Rohepööret ja keskkonnakaitset käsitleva peatüki raames on võetud järgmised meetmed: i) vastu on võetud tööstussaastet käsitlevad õigusaktid ning ii) avaldatud on kontseptsioonidokument keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise reeglitest tehtavate erandite ulatuse kohta.

1) **Vahe-eesmärk 4.1**

Vahe-eesmärgi nimetus: korruptsioonivastase eriprokuratuuri töötajate arvu suurendamine
Seotud reform/investeering: 1. reform. Korruptsioonivastase raamistiku institutsioonilise suutlikkuse väljatöötamine
Rahastatakse järgmistest allikatest: tagastamatu toetus
Taust Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 4.1 nõudeid järgmiselt: *korruptsioonivastasel eriprokuratuuril lubatakse suurendada oma töötajate arvu 10 %-lt 15 %-le riikliku korruptsioonivastase büroo töötajate arvust.* Vahe-eesmärk 4.1 on 4. peatüki (võitlus korruptsiooni ja rahapesu vastu) 1. reformi rakendamise teine vahe-eesmärk. Sellele eelnes vahe-eesmärk 4.2, mille tähtaeg oli 2024. aasta teine kvartal ja mis seisnes korruptsiooni ennetamise riikliku ameti uue juhi ametisse nimetamises, ning sellele järgneb vahe-eesmärk 4.3, mille tähtaeg on 2025. aasta esimene kvartal ja mis seisneb kõrgema korruptsioonivastase kohtu töötajate arvu suurendamises.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu (ELT L, 2024/792, 29.2.2024), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

([2]) Nõukogu 14. mai 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1447, millega kiidetakse heaks Ukraina kavale antud hinnang (ELT L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia Ukraina 8. detsembri 2023. aasta seadusest nr 3509-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku ja muude korruptsioonivastase eriprokuratuuri sõltumatuse tugevdamist reguleerivate seadusandlike aktide muudatusi;

3) koopia Ukraina 18. mai 2024. aasta seadusest nr 1697-VII, mis käsitleb prokuratuuri;

4) koopia Ukraina 21. septembri 2024. aasta seadusest nr 3460-IX, mis käsitleb Ukraina 2024. aasta riigieelarvet;

5) koopia Ukraina ministrite kabineti 7. juuni 2024. aasta dekreedist nr 520-r, mis käsitleb peaprokuratuurile 2024. aastaks ette nähtud teatavate riigieelarveliste kulude ümberjaotamist;

6) koopia Ukraina 14. septembri 2024. aasta seadusest nr 12 000, mis käsitleb Ukraina 2025. aasta riigieelarvet;

7) koopia Ukraina 14. septembri 2024. aasta seaduse nr 12 000 (mis käsitleb Ukraina 2025. aasta riigieelarvet) eelnõu seletuskirjast.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 4.1 olulisi elemente.

4. peatüki 1. reformi üldeesmärk on suurendada korruptsioonivastase taristu üldist suutlikkust korruptsiooni vastu võitlemisel. Parlament võttis 8. detsembril 2023. aastal vastu Ukraina seaduse nr 3509-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku ja muude korruptsioonivastase eriprokuratuuri sõltumatuse tugevdamist reguleerivate seadusandlike aktide muudatusi (edaspidi „seadus“). Seaduse üldine eesmärk on parandada korruptsioonivastase eriprokuratuuri institutsioonilist ja organisatsioonilist sõltumatust. Seaduse 2. peatüki artikliga 11 muudetakse Ukraina prokuratuuri käsitleva seaduse nr 1697-VII artiklit 14, sätestades korruptsioonivastase eriprokuratuuri töötajate arvuks 15 % riikliku korruptsioonivastase büroo kesk- ja territoriaalosakondade seadusjärgsest maksimaalsest arvust.

Korruptsioonivastase võitluse eriprokuratuurile Ukraina 2024. aasta riigieelarve seaduse alusel eraldatud kogueelarve oli 203,3 miljonit Ukraina grivnat, millest 150,1 miljonit Ukraina grivnat eraldati personalile. Seda summat suurendati 2024. aastal mitme riigieelarveseaduse muudatusega. Ukraina 14. septembri 2024. aasta seaduse nr 12 000 (mis käsitleb Ukraina 2025. aasta riigieelarvet) eelnõus tehti ettepanek eraldada korruptsioonivastase võitluse eriprokuratuuri eelarvele 336 miljonit Ukraina grivnat, millest 256,9 miljonit Ukraina grivnat eraldatakse personalile, mis tähendaks eriprokuratuuri 2025. aasta eelarve suurenemist 71 %. Kuigi Ukraina 2025. aasta riigieelarve seadust ei ole käesoleva hindamise ajaks veel vastu võetud, võib eeldada, et neid eraldisi enam oluliselt ei muudeta. Tänu rahastuse suurenemisele on korruptsioonivastase võitluse eriprokuratuuril üldiselt vajalikud vahendid, et suurendada oma töötajate arvu 10 %-lt 15 %-le riikliku korruptsioonivastase büroo töötajate arvust.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

2) **Vahe-eesmärk 4.4**

Vahe-eesmärgi nimetus: muudetud kriminaalseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku jõustumine

Seotud reform/investeering: 2. reform. Õigusraamistiku parandamine, et muuta korruptsioonivastane võitlus tulemuslikumaks

Rahastatakse järgmistest allikatest: tagastamatu toetus

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 4.4 nõudeid järgmiselt:

Ukraina kriminaalseadustiku ja Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku muutmist käsitlevate Ukraina seaduste jõustumine. Seadustes keskendutakse järgmistele peamistele küsimustele:

— *kokkuleppemenetlust reguleerivate sätete täiustamine;*

— *kohtuliku eeluurimise perioodi kaotamine alates kriminaalmenetluse registreerimisest kuni kahtlustustest teatamiseni;*

— *teatavate kõrgemas korruptsioonivastases kohtus menetlevate juhtumite lahendamine üheainsa kohtuniku poolt.*

Vahe-eesmärk 4.4 on 4. peatüki (võitlus korruptsiooni ja rahapesu vastu) 2. reformi rakendamise esimene vahe-eesmärk. Seda rakendatakse paralleelselt vahe-eesmärgiga 4.6, mis seisneb aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskava vastuvõtmises ja avaldamises. Sellele järgneb vahe-eesmärk 4.7, mille tähtaeg on 2025. aasta esimene kvartal ja mis seisneb vara tagasivõitmise ja haldamise ameti reformi käsitleva seaduse jõustumises, ning vahe-eesmärk 4.5, mille tähtaeg on 2026. aasta teine kvartal ja mis seisneb 2025. aasta järgse perioodi korruptsioonivastase strateegia ja riikliku korruptsioonivastase programmi vastuvõtmises ja avaldamises.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia Ukraina 29. oktoobri 2024. aasta seadusest nr 4033-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalseadustiku ja Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku muutmist seoses kokkuleppemenetluste parema reguleerimisega korruptsioonikuritegude ja korruptsiooniga seotud kuritegude alastes kriminaalmenetlustes;

3) koopia Ukraina 8. detsembri 2023. aasta seadusest nr 3509-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku ja muude korruptsioonivastase eriprokuratuuri sõltumatuse tugevdamist reguleerivate seadusandlike aktide muudatusi;

4) koopia Ukraina 24. aprilli 2024. aasta seadusest nr 3655-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikli 31 muutmist kriminaalmenetluse läbiviimise parandamiseks;

5) koopia Ukraina 5. aprilli 2001. aasta kriminaalseadustikust nr 2341-III;

6) koopia Ukraina 13. aprilli 2012. aasta kriminaalmenetluse seadustikust nr 4651-VI.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 4.4 olulisi elemente.

Kokkuleppemenetlust reguleerivate sätete täiustamine

Parlament võttis 29. oktoobri 2024. aastal vastu seaduse nr 4033-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalseadustiku ja Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku muutmist seoses kokkuleppemenetluste parema reguleerimisega korruptsioonikuritegude ja korruptsiooniga seotud kuritegude alastes kriminaalmenetlustes. Seadus jõustus 1. novembril 2024. Seaduse eesmärk on suurendada korruptsioonikuritegudega seotud kriminaalmenetluste tõhusust, parandades kokkuleppemenetlust reguleerivaid sätteid. Ukraina muudetud kriminaalseadustiku artiklis 53 on sätestatud, et korruptsioonikuritegudega seotud kriminaalmenetluse raames toimuva kokkuleppemenetluse käigus võib kohus määrata artiklis kindlaksmääratud piirides rahalise karistuse näol täiendava karistuse. Lisaks on muudetud kriminaalseadustiku artiklis 77 sätestatud, et põhikaristuse kandmisest tingimisi vabastamise korral võib määrata lisakaristusi, sealhulgas vara konfiskeerimise.

Muudetud kriminaalseadustiku artikli 69 lõikes 2 on sätestatud, et korruptsioonikuritegusid käsitlevates kriminaalmenetlustes võivad kokkuleppemenetluse pooled leppida kokku vabadusekaotuse vormis karistuses, mis jääb allapoole karistust sätestavas õigusnormis kehtestatud alammäära, tingimusel et järgitakse Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikli 469 lõikes 2 sätestatud nõudeid. Samuti on selles sätestatud, et pooled ei saa kokku leppida karistuses, mis jääb allapoole kriminaalseadustiku artiklis 63 sätestatud alammäära. Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 469 lõike 2 kohaselt võib korruptsioonikuritegude puhul sõlmida kokkuleppe siis, kui kahtlustatav või süüdistatav teeb avalikuks mõne muu isiku, kes on toime pannud tõenditega kinnitatud korruptsioonikuriteo, ning kahju on täielikult või osaliselt hüvitatud (võttes arvesse isiku kuriteos osalemise laadi ja määra).

Muudetud kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 470 on sätestatud kokkuleppemenetluse otsustamisprotsess ning täpsustatud korruptsioonivastase eriprokuratuuri ülesandeid korruptsioonikuritegudega seotud kriminaalmenetluse raames toimuvas kokkuleppemenetluses. Muudetud kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 474 on sätestatud, et kokkuleppemenetluse pooltel on õigus saavutatud kokkulepet enne kohtuistungit muuta. Lisaks võivad pooled juhul, kui kohus keeldub kokkulepet heaks kiitmast, teha uue kokkuleppe ettepaneku, mis ei sisalda elemente, mille tõttu kohus esialgse kokkuleppe tagasi lükkas.

Kohtuliku eeluurimise perioodi arvestamise lõpetamine alates kriminaalmenetluse registreerimisest kuni kahtlustustest teatamiseni

Parlament võttis 8. detsembril 2023. aastal Ukraina seaduse nr 3509-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku ja muude korruptsioonivastase eriprokuratuuri sõltumatuse tugevdamist reguleerivate seadusandlike aktide muudatusi. Seadus jõustus 1. jaanuaril 2024. Seaduse üldine eesmärk on parandada korruptsioonivastase võitluse eriprokuratuuri institutsioonilist ja organisatsioonilist sõltumatust.

Eelmise õigusraamistiku kohaselt arvestati kohtuliku eeluurimise perioodi alates sellest, kui kriminaalmenetlust käsitlev teave registrisse kanti. Muudetud kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 219 lõpetatakse kohtuliku eeluurimise perioodi arvestamine alates kriminaalmenetluse registreerimisest kuni kahtlusest teatamiseni ning sätestatakse, et kohtuliku eeluurimise perioodi arvestatakse alates isikule kahtlustuse teatavakstegemisest kuni kohtusse pöördumise päevani. Uusi sätteid kohaldatakse kõigi kriminaalmenetluste suhtes, mille puhul ei ole eeluurimine enne Ukraina seaduse nr 3509-IX jõustumise kuupäeva lõppenud.

Kõrgemas korruptsioonivastases kohtus menetlevate juhtumite lahendamine üheainsa kohtuniku poolt

Ukraina parlament võttis seaduse nr 3655-IX, mis käsitleb Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikli 31 muutmist kriminaalmenetluse läbiviimise parandamiseks, vastu 24. aprillil 2024 ja seadus jõustus 16. mail 2024. Seaduse eesmärk on parandada korruptsioonivastase raamistiku tulemuslikkust ja kriminaalmenetluste tõhusust, laiendades võimalust, et esimese astme kohtus teeb otsuseid üksainus kohtunik. Seadusega muudetakse kriminaalmenetluse seadustiku artiklit 31 ja sätestatakse, et esimese astme kohtus teostab kriminaalmenetlust üldjuhul üksainus kohtunik. Seadusega kaotatakse kõrgema korruptsioonivastase kohtu üldine erand ja laiendatakse ka selle kohtu pädevusse kuuluvatele kohtuasjadele võimalust, et otsuse teeb üksainus kohtunik. Kohtu koosseisu käsitlevaid muudetud norme kohaldatakse kriminaalmenetluste suhtes, kus kohtuistungid ei olnud alanud enne Ukraina seaduse nr 3655-IX jõustumist.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

3) **Vahe-eesmärk 4.6**

Vahe-eesmärgi nimetus: aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskava vastuvõtmine

Seotud reform/investeering: 2. reform. Õigusraamistiku parandamine, et muuta korruptsioonivastane võitlus tulemuslikumaks

Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 4.6 nõudeid järgmiselt:

aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskava vastuvõtmine ja avaldamine ministrite kabineti veebisaidil.

Vahe-eesmärk 4.6 on 4. peatüki (võitlus korruptsiooni ja rahapesu vastu) 2. reformi rakendamise teine vahe-eesmärk. Seda rakendatakse paralleelselt kriminaalseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise vahe-eesmärgiga 4.4. Sellele järgneb vahe-eesmärk 4.7, mille tähtaeg on 2025. aasta esimene kvartal ja mis seisneb vara tagasivõitmise ja haldamise ameti reformi käsitleva seaduse jõustumises, ning vahe-eesmärk 4.5, mille tähtaeg on 2026. aasta teine kvartal ja mis seisneb 2025. aasta järgse perioodi korruptsioonivastase strateegia ja riikliku korruptsioonivastase programmi vastuvõtmises ja avaldamises.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia ministrite kabineti 13. augusti 2024. aasta korraldusest nr 759-r, mis käsitleb aastate 2024–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskava heakskiitmist;

3) koopia 13. augusti 2024. aasta korraldusele nr 759-r lisatud aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamise tegevuskavast;

4) link ministrite kabineti veebisaidil avaldatud dokumendile ja kuvatõmmis.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 4.6 olulisi elemente.

Ministrite kabinet võttis tegevuskava vastu 13. augustil 2024 ning otsus ja tegevuskava avaldati samal kuupäeval ministrite kabineti veebisaidil. Tegevuskavas kirjeldatakse meetmeid, mida on kavas võtta aastate 2023–2025 vara tagasivõitmise strateegia rakendamiseks ja mis on rühmitatud vastavalt strateegia viiele strateegilisele eesmärgile. Iga meetme puhul on tegevuskavas esitatud rakendamise ajakava, vastutav üksus ning oodatavad väljundid ja tulemused. Tegevuskava tähtsaimateks elementideks on seaduslike konfiskeerimismehhanismide reform, vara tagasivõtmise reform ning vara jälitamine ja tuvastamine.

Strateegiline eesmärk 1 hõlmab vara tagasivõitmist käsitlevate õigusaktide täiustamist, sealhulgas seaduslike konfiskeerimismehhanismide laiendamist ja reformi ning vahendite loomist vara jälitamiseks ja tuvastamiseks.

Strateegiline eesmärk 2 hõlmab õiguskaitse- ja muude asutuste institutsioonilise suutlikkuse tugevdamist, sealhulgas tuleb: esitada õigusaktide ettepanekud, millega suurendada vara tagasivõitmise valdkonna operatiivsuutlikkust ja koolitusi; parandada juurdepääsu registritele, ettevõtete andmete pakkujatele, finantsvahendajate andmetele ja avatud andmete analüüsile; tugevdada asutustevahelist elektroonilist andmevahetust.

Strateegiline eesmärk 3 hõlmab asutustevahelise koostöö ja andmevahetuse tugevdamist, sealjuures tuleb reformida sellist koostööd reguleerivat õigusraamistikku ja näha ette suutlikkuse suurendamise alaseid koolitusi.

Strateegiline eesmärk 4 hõlmab rahvusvahelise koostöö tõhustamist, mis hõlmab parimate tavade analüüsi; rahvusvaheliste koolituste ja väliseksperti de osalemise suurendamist; välismaiste ja rahvusvaheliste üksustega ametliku ja mitteametliku koostöö tugevdamist.

Strateegiline eesmärk nr 5 hõlmab Ukraina õiguste ja huvide esindatuse ja kaitse parandamist riiklikes kohtutes ja välisriikide jurisdiktsioonides, eelkõige meetmete kaudu, millega parandada varade võõrandamist ja tugevdada rahvusvahelist vara tagasivõitmist.
Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

4) **Vahe-eesmärk 7.6**

Vahe-eesmärgi nimetus: demograafilise arengu strateegia 2040 vastuvõtmine
Seotud reform/investeering: 6. reform. Tööturu toimimise parandamine
Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud
Taust Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 7.6 nõudeid järgmiselt: *Ukraina demograafilise strateegia 2040 heakskiitmist käsitleva ministrite kabineti korralduse vastuvõtmine. Strateegias keskendutakse järgmistele peamistele küsimustele:* — *olukorra parandamine sündimuse valdkonnas;* — *enneaegse suremuse vähendamine, eriti tööealiste meeste seas;* — *negatiivsetest rändesuundumustest ülesaamine sundrändajate tagasipöördumise, välisriikide diasporaa esindajate meelitamise kaudu Ukrainasse jne;* — *pikema aktiivse eluea edendamine;* — *taristu- ja julgeolekualaste eeltingimuste loomine, et parandada demograafilist olukorda.* Vahe-eesmärk 7.6 on 7. peatüki (inimkapital) 6. reformi rakendamise esimene vahe-eesmärk ning see puudutab tööturu toimimise parandamist. 6. reformil on täiendav vahe-eesmärk 7.7, mille tähtaeg on 2026. aasta teine kvartal ja mis seisneb elanikkonna tööhõivestrateegia vastuvõtmises.
Esitatud tõendid 1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud; 2) koopia ministrite kabineti 30. septembri 2024. aasta korraldusest nr 922-r, mis käsitleb Ukraina demograafilise arengu strateegia 2040 heakskiitmist; 3) koopia Ukraina demograafilise arengu strateegiast 2040, mis on lisatud 30. septembri 2024. aasta määrusele nr 922-r.
Analüüs Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 7.6 olulisi elemente.

Ukraina ministrite kabinet võttis 30. septembril 2024 vastu korralduse nr 922-r Ukraina demograafilise arengu strateegia 2040 (edaspidi „strateegia“) heakskiitmise kohta. Strateegia on lisatud korraldusele nr 922-r ja iga kolme aasta tagant koostatakse selle juurde kuuluv tegevuskava. Esimeses Ukraina demograafilise arengu strateegia 2040 rakendamise tegevuskavas on kindlaks määratud poliitikameetmed aastateks 2024–2027. Kavandatud meetmed aitavad Ukrainal saavutada strateegia eesmärke.

Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on süvendanud paljusid Ukraina ees seisvaid demograafilisi probleeme. Suur hulk ukrainlasi on Venemaa sõjalise agressiooni eest põgenenud, kuid lahingutegevuse ja tsiviilelanike ründamise tõttu on märkimisväärselt suurenenud ka ukrainlaste suremus. Strateegias on analüüsitud riigi praegust demograafilist olukorda ja määratud probleemide leevendamisel kindlaks kuus strateegilist eesmärki. Rindepiirkondade ja riigi muude osade majandusarengu elavdamiseks on vaja tõhusat poliitikat, millega parandada demograafilist olukorda.

Eelkõige on vaja parandada sündimust, mis nõuab paremat reproduktiivtervishoidu, peresõbralikumat keskkonda, perekondade suuremat majanduslikku iseseisvust ning paremaid võimalusi töö- ja pereelu ühitamiseks. Lisaks soovitatakse strateegias pakkuda perekondadele igakülgset riiklikku toetust.

Peale selle keskendutakse strateegias enneaegse suremuse vähendamisele, eelkõige tööealiste meeste seas. Selles kirjeldatakse viise, kuidas parandada selliste haiguste varajast avastamist ja ennetamist, mis kõige sagedamini põhjustavad enneaegset surma või tervisekaotust. Parandada arstiabi kättesaadavust ja kvaliteeti ning vähendada igapäevaelus esinevaid vigastuste ja surma riskitegureid. Lisaks edendatakse strateegiaga tervislikke eluviise, sealhulgas spordirajatiste ja puhkealade arendamise kaudu.

Strateegiaga proovitakse saada üle negatiivsetest rändesuundumust, edendades Venemaa sõjalise agressiooni eest põgenenud ukrainlaste vabatahtlikku tagasipöördumist ja tihendades ametlikke kontakte Ukraina diasporaaga. Lisaks on kavas vähendada noorte väljarännet Ukrainast ja hõlbustada sisserännet, et vastata tööturu vajadustele.

Selle kõrval edendatakse strateegiaga aktiivsena vananemist ja pikaealisust, julgustades eakaid osalema tööturul, toetades nende tervist ja heaolu ning edendades tugitegevusi.

Lõpuks käsitletakse strateegias ka demograafilise olukorra parandamiseks vajaliku taristu ja julgeolekutingimuste loomist. Ukraina võtab meetmeid, millega luua turvaline keskkond ja suurendada kodanike usaldust riigi vastu. Lisaks nähakse strateegias ette jõupingutused selleks, et pakkuda kodanikele nende vajadustele ja võimalustele vastavat eluaset ning parandada taristu kättesaadavust ja kvaliteeti.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

5) **Vahe-eesmärk 8.1**

Vahe-eesmärgi nimetus: dereguleerimise tegevuskava vastuvõtmine

Seotud reform/investeering: 1. reform. Regulatiivse keskkonna parandamine

Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 8.1 nõudeid järgmiselt:

dereguleerimise tegevuskava heakskiitmist käsitleva ministrite kabineti korralduse vastuvõtmine. Tegevuskavas keskendutakse järgmistele peamistele küsimustele:

— *turulepääsu eeskirjade vähendamine ja digitaliseerimine;*

— *riikliku järelevalve (kontrolli) karistusliku ja repressiivse mudeli muutmine ennetavaks mudeliks (riskipõhine lähenemisviis) ning*

— *järelevalve- ja kontrollifunktsioonide arvu vähendamine.*

Vahe-eesmärk 8.1 on 8. peatüki (ettevõtluskeskkond) 1. reformi rakendamise esimene vahe-eesmärk. Reformil on täiendav vahe-eesmärk 8.2, mille tähtaeg on 2025. aasta kolmas kvartal ja mis seisneb eri sektorite dereguleerimist käsitleva tegevuskava kohaste õigusaktide jõustumises.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia ministrite kabineti 3. septembri 2024. aasta korraldusest nr 838-p Ukraina ministrite kabineti 4. detsembri 2019. aasta korralduse nr 1413 muutmise kohta;

3) koopia 3. septembri 2024. aasta korralduse nr 838–9 lisana vastu võetud majandustegevuse dereguleerimise ja ettevõtluskliima parandamise tegevuskavast;

4) dokument, milles selgitatakse kõiki tegevuskavas sisalduvaid meetmeid.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 8.1 olulisi elemente.

Ministrite kabinet võttis tegevuskava vastu 3. septembril 2024. Selles kirjeldatakse lahendatavaid ülesandeid, vastutavaid üksusi ja rakendamise ajakava.

Tegevuskava sisaldab majandustegevuse eri valdkondades 99 meedet, millega vähendada turulepääsu reguleerivaid norme ning järelevalve- ja kontrollifunktsioonide arvu. Nende meetmetega ühtlustatakse protsesse, vähendatakse regulatiivset koormust ning kõrvaldatakse kattuvad, vastuolulised ja aegunud õigusaktid. Neid rakendatakse 2024. aasta 3. ja 2025. aasta 4. kvartali vahel.

Meetmetega on kavas kaotada mitmed riiklikud järelevalve- ja kontrollifunktsioonid, kui leitakse, et need on aegunud, asendatud uuemate õigusnormidega või tekitavad ettevõtetele põhjendamatut regulatiivset koormust. Muu hulgas on kavas: kaotada mitu luba, mis ei ole enam seadusega ette nähtud ja mille saamise menetlust enam ei ole; kaotada nõue esitada avatud elektroonilistest registritest paberkandjal väljavõtteid; tunnistada kehtetuks nõue, et ettevõtjad peavad hankima uute tehnoloogiaparkide arendamiseks registreerimistunnistuse; kaotada mitmed kontrollid ja load, mis on olnud vajalikud koos välismaiste ettevõtjatega ühisettevõtete loomiseks ja juhtimiseks.

Kavas on ette nähtud ka turulepääsu käsitlevates määrustes kehtestatud menetluste digitaliseerimine, eelkõige meetme 31 kaudu, mis käsitleb tegevuslubade digitaliseerimist. Lisaks tehakse meetme 26 raames ettepanek võtta kasutusele ettevõtjate vabatahtliku tsiviilvastutuskindlustuse süsteem ja nende tegevuse vabatahtlik auditeerimine. Eesmärgiks on vähendada järelevalve- ja kontrollimeetmete arvu ning muuta lähenemisviis ennetavamaks ja riskipõhisemaks. Meetmega tugevdatakse ka riigiametnike vastutust järelevalvenõuete rikkumise eest.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

6) **Vahe-eesmärk 9.5**

Vahe-eesmärgi nimetus: aastate 2021–2027 riikliku regionaalarengu strateegia muutmiseks vajalike resolutsioonide vastuvõtmine

Seotud reform/investeering:

3. reform. Regionaalpoliitika arendamine ja rakendamine

Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 9.5 nõudeid järgmiselt:

Ukraina ministrite kabineti resolutsiooni (muudatused riiklikus regionaalarengu strateegias 2021–2027, mis kiideti heaks Ukraina ministrite kabineti 5. augusti 2020. aasta resolutsiooniga nr 695) vastuvõtmine.

Resolutsioonis keskendutakse järgmistele peamistele küsimustele:

— *mitmetasandilise valitsemise arendamine, regionaalarengu juhtimissüsteemi lähendamine ELi menetlustele ja parimatele tavadele;*

— *partnerluste ning omavalitsustevahelise, piirkondadevahelise ja piiriülese koostöö edendamine;*

— *territoriaalsete kogukondade ja piirkondade institutsioonilise suutlikkuse arendamine projektijuhtimise, digitaliseerimise, korruptsioonivastase võitluse ja strateegilise planeerimise valdkonnas.*

Vahe-eesmärk 9.5 on 9. peatüki (detsentraliseerimine ja regionaalpoliitika) 3. reformi rakendamise esimene vahe-eesmärk. 3. reformil, mis keskendub regionaalpoliitika arendamisele ja rakendamisele, on täiendav vahe-eesmärk 9.6, mille tähtaeg on 2024. aasta neljas kvartal ja mis seisneb kohaliku tasandi linnaplaneerimise arendamises.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia ministrite kabineti 13. augusti 2024. aasta resolutsioonist nr 940 riikliku regionaalarengu strateegia 2021–2027 muutmise kohta.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 9.5 olulisi elemente.

Ministrite kabinet kiitis 13. augustil 2024 riikliku regionaalarengu strateegia 2021–2027 muudatuse heaks. Et paremini käsitleda Venemaa käimasoleva Ukraina-vastase agressioonisõja mõju, hõlbustada taastamis- ja ülesehitusprotsessi ning vastata komisjoni 2023. aasta laienemisaruande soovitustele, on strateegiat ajakohastatud. Strateegial on kolm strateegilist eesmärki: i) ühtse riigistruktuuri moodustamine sotsiaal- ja humanitaarpoliitika, majanduse, keskkonna, julgeoleku ja ruumilise arengu valdkonnas; ii) piirkondade konkurentsivõime suurendamine; ning iii) tõhusa mitmetasandilise valitsemise arendamine.

Strateegias on mitmetasandilise valitsemise arendamiseks ette nähtud kaks tegevuseesmärki ning siht muuta regionaalarengu juhtimissüsteemid lähedasemaks ELi menetlustele ja parimatele tavadele. Meetmed hõlmavad õigusaktide täiustamist, pädevusvaldkondade selgemat piiritlemist, Euroopa kohaliku omavalitsuse hartas sätestatud põhimõtete järgimise süsteemset suurendamist ning eri valitsustasandite ja avaliku halduse vahelise parema koordineerimise tagamise mehhanismi loomist.

Lisaks on strateegias nimetatud peamise prioriteedina partnerluste arendamist ning omavalitsustevahelist, piirkondadevahelist ja piiriülest koostööd. Selles küsimuses on nähtud ette kaks tegevuseesmärki, millega arendatakse eri koostöövorme, sealhulgas piirkondliku ja kohaliku tasandi rahvusvahelisi partnerlusi, ning süvendatakse piiriülest koostööd kohalike omavalitsuste vahel. Eesmärkide saavutamisele aitab eeldatavasti kaasa ka riiklik piiriülese koostöö arendamise programm 2021–2027, milles on muu hulgas ette nähtud tingimuste loomine piiriülese koostöö lepingute allkirjastamiseks kohalike täitevasutuste ja kohalike omavalitsusasutuste ning piirnevate riikide asjaomaste territoriaalsete haldusüksuste vahel.

Peamiseks prioriteediks on ka institutsioonilise suutlikkuse arendamine. See hõlmab digitaliseerimise suurendamist ning riigiteenistujate ja kohalike omavalitsuste ametnike kutseoskuste ja -pädevuste taseme parandamist. Strateegias määratletud põhipädevused hõlmavad strateegilist planeerimist, munitsipaalteenuste osutamist, eelarve koostamist, investeeringute ligimeelitamist ning tingimuste loomist riiklike ja kohalike omavalitsuste vastutuse ja läbipaistvuse suurendamiseks kõigil tasanditel.

Korruptsioonivastane võitlus toimub korruptiivse käitumise võimaluste vähendamise kaudu, muu hulgas edendatakse avaliku halduse digitaliseerimist, aruandlust ja läbipaistvust. Institutsioonilist suutlikkust peaks aitama parandada ka kohaliku omavalitsuse statistika täiustamine, kooskõlastatud ruumilise arengu planeerimise süsteem ja ühtne seireotstarbeline geoinfosüsteem. Oluliseks elemendiks on ühtne digisüsteem, mis võimaldab kõiki taaste- ja arendusprojekte läbipaistvalt ja vastutustundlikult hallata (DREAM). See hõlmab ka programmide ja projektide andmepõhist prioriseerimist.

Strateegias kirjeldatakse rakendamismehhanisme ja Ukraina kogukondade, territooriumide ja taristu arendamise ministeeriumi juhitavat järelevalve korda, mille puhul analüüsitakse eelkõige sihtnäitajatest tehtavaid erandeid, et rakendamist võimaluse korral kohandada. Strateegia ja selle rakendamise tulemuslikkust hindavad nii sise- kui ka välishindajad ning vajaduse korral strateegiat kohandatakse.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

7) **Vahe-eesmärk 10.8**

Vahe-eesmärgi nimetus: energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määrust käsitlevate teiseste õigusaktide jõustumine

Seotud reform/investeering: 3. reform. Elektrituru reform

Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 10.8 nõudeid järgmiselt:

energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitlevate teiseste õigusaktide jõustumine. Riiklik energia- ja kommunaalteenuseid reguleeriv komisjon (NEURC) kiidab heaks järgmised menetlused ja nõuded:

— *andmeedastuse halduri staatuse saamise, peatamise ja lõpetamise kord;*

— *siseteabeplatvormide toimimise kord;*

— *nõuded energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse tagamiseks;*

— *energia hulgimüügitoodetega seotud majandus- ja kaubandustehinguid käsitleva teabe esitamise kord.*

Pädevusraamistiku ettevalmistamine, et töötada välja infosüsteem, millega määratakse kindlaks NEURCi järgmised funktsioonid: süsteem integreeritakse turuosaliste, siseteabeplatvormide ja andmeedastuse haldurite süsteemidega ning see tuvastab kuritarvitamisele viitava teabe.

Vahe-eesmärk 10.8 on üks reformi nr 3 rakendamise neljast vahe-eesmärgist. Elektrituru reform, mis peaks jõudma lõpule 2026. aasta teiseks kvartaliks.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia riikliku energia- ja kommunaalteenuseid reguleeriva komisjoni (edaspidi „NEURC“) 27. detsembri 2023. aasta resolutsioonist nr 2613, mis käsitleb andmeedastuse halduri staatuse saamise, peatamise ja lõpetamise korda;

3) koopia NEURCi 16. jaanuari 2024. aasta resolutsioonist nr 137, mis käsitleb siseteabeplatvormide toimimise korra heakskiitmist;

4) koopia NEURCi 27. märtsi 2024. aasta resolutsioonist nr 614, mis käsitleb energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse tagamise nõuete heakskiitmist;

5) koopia NEURCi 7. märtsi 2024. aasta resolutsioonist nr 618, mis käsitleb energia hulgimüügituru majandus- ja kaubandustehingute kohta teabe esitamise menetluse heakskiitmist;

6) koopia energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse kohase IT-süsteemi arendamise pädevusraamistikust, mille on nõuetekohaselt allkirjastanud projekti koostanud töövõtja esindaja ja NEURCi esindaja;

7) koopia NEURCi 26. septembri 2024. aasta siseprotokollist nr 119-n, millega kiidetakse heaks energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse kohase IT-süsteemi arendamise pädevusraamistik.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 10.8 olulisi elemente.

NEURC on võtnud vastu kõik asjaomased energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse kohased teisesed õigusaktid. Parlament võttis 10. mail 2023 vastu energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse kohase esmase õigusakti (mis käsitleb teatavate Ukraina seaduste muutmist energia hulgimüügiturgude kuritarvitamise vältimiseks).

Resolutsioon nr 2613 võeti vastu 27. detsembril 2023 ning see jõustus 1. jaanuaril 2024 pärast selle avaldamist NEURCi veebisaidil 29. detsembril 2023. Sellega nähakse ette andmeedastuse halduri staatuse saamise, peatamise ja lõpetamise kord. Andmeedastuse halduri staatuse saamiseks peavad taotlejad vastama resolutsioonis ja taotluse esitamise ajal reguleeriva asutuse poolt esitatud tehnilises kirjelduses kehtestatud nõuetele. Kui taotleja vastab nõuetele ja on edukalt läbinud tarkvara kasutamisega seotud katseetapi, võib NEURC anda taotlejale andmeedastuse halduri staatuse. Kui andmeedastuse haldur rikub mõnda käesoleva resolutsiooniga kehtestatud menetlust ega täida oma kohustust esitada reguleerivale asutusele teavet, võib reguleeriv asutus andmeedastuse halduri staatuse peatada. Resolutsioonis on esitatud ka loetelu eri asjaoludest, mille korral võib andmeedastuse halduri staatuse lõplikult tühistada.

Resolutsioon nr 137 võeti vastu 16. jaanuaril 2024 ning see jõustus 23. juulil 2024 pärast selle avaldamist NEURCi veebisaidil 22. jaanuaril 2024. Sellega kehtestatakse siseteabeplatvormide (edaspidi „platvormid“) toimimise kord. Eelkõige on selles sätestatud: i) menetlused, mida järgida siseteabe lisamisel platvormihaldurite registrisse, kuhu kogutakse ja salvestatakse teavet platvormihaldurite kohta; ii) platvormide toimimisega seotud nõuded ja platvormihaldurite kohustused; iii) nõuded platvormihaldurite vallatava siseteabe avaldamise kohta; iv) sätted platvormihalduri ülesannete peatamise ja platvormihalduri registrist väljaarvamise kohta.

Resolutsioon nr 614 võeti vastu 27. märtsil 2024 ja see jõustus 29. märtsil 2024 pärast selle avaldamist NEURCi veebisaidil 28. märtsil 2024, v.a peatükk 4, mis jõustus 2. juulil 2024. Sellega kehtestatakse nõuded energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse tagamiseks ning konkurentsi parandamiseks. Nõuetes esitatakse: i) loetelu võimalikest manipulatsioonidest energia hulgimüügiturul; ii) siseteabe käsitlemise piirangud; iii) siseteabe avaldamise nõuded; iv) energia hulgimüügitoodetega seotud toimingutega tegelevate spetsialistide suhtes kohaldatavad nõuded; v) märgid, mis viitavad võimalikule manipulatsioonile energia hulgimüügiturul; vi) reguleeriva asutuse ja energiaühenduse regulatiivkomitee vahelise koostöö põhimõtted.

Resolutsioon nr 618 võeti vastu 27. märtsil 2024 ja see jõustus 2. juulil 2024 pärast selle avaldamist NEURCi veebisaidil 29. märtsil 2024. Seda kohaldatakse energia hulgimüügituru osaliste, andmeedastuse haldurite ja energia hulgimüügitoodete toiminguid korraldavate spetsialistide suhtes. Sellega kehtestatakse NEURCile järgmise teabe esitamise kord: i) teave energia hulgimüügitoodetega seotud majandus- ja kaubandustehingute kohta; ii) põhiandmed elektriturgude kohta; iii) põhiandmed maagaasituru kohta.

Nagu nähtub NEURCi siseprotokollist nr 119-n, on NEURC viinud lõpule teabesüsteemi väljatöötamise pädevusraamistiku ettevalmistamise ja määranud kindlaks reguleeriva asutuse ülesanded. NEURCi juhataja ja dokumendi ettevalmistamisel tehnilist tuge andnud töövõtja vahel allkirjastatud pädevuseraamistikus on määratud kindlaks kriteeriumid, mille kohaselt integreerida süsteem turuosaliste süsteemidega ja tuvastada kuritarvituste asetleidmisele viitavat teavet. Samuti nähakse selles ette siseteabeplatvormide funktsioonid ja andmeedastuse haldurite ülesanded.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

8) **Vahe-eesmärk 15.1**

Vahe-eesmärgi nimetus: tööstussaaste ennetamist, vähendamist ja kontrolli käsitlevate õigusaktide jõustumine ning sätete osaline kohaldamine

Seotud reform/investeering: 1. reform. Tööstussaaste ennetamine, vähendamine ja kontroll

Rahastatakse järgmistest allikatest: tagastamatu toetus

Taust

Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 15.1 nõudeid järgmiselt:

jõustunud on seadus, milles sätestatakse kodanike põhiseaduslik õigus elu ja tervise seisukohast ohutule keskkonnale, ning seaduse sätteid on hakatud osaliselt kohaldama. Aktid tuleb vastu võtta 12 kuu jooksul, aga mõned sätted, mis käsitlevad parima võimaliku tehnoloogia ja juhtimismeetodite vallas tehtud tähelepanekute elluviimist, nelja aasta jooksul pärast sõjaseisukorra lõppu, välja arvatud esimest korda kasutusele võetavate käitiste puhul.

Seaduse eesmärk on tööstussaaste vältimine, vähendamine ja kontroll ning sellega kehtestatakse tööstussaaste lubade andmise ja kontrolli integreeritud lähenemisviis, mis põhineb parima võimaliku tehnoloogia ja juhtimismeetodite kasutamisel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiviga 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (uuesti sõnastatud).

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia 8. augusti 2024. aasta seadusest 3855-IX, millega kehtestatakse kodanike põhiseaduslik õigus elu ja tervise seisukohast ohutule keskkonnale.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 15.1 olulisi elemente.

8. augustil 2024 jõustus seadus, millega kehtestatakse kodanike põhiseaduslik õigus elu ja tervise seisukohast ohutule keskkonnale. Seaduse artikli 29 lõike 1 kohaselt jõustuvad seaduse sätted, välja arvatud artikli 29 lõige 9, 12 kuud pärast selle kohaldamise algust. Nagu on sätestatud artikli 29 lõikes 2, ei kohaldata parima võimaliku tehnoloogia ja juhtimismeetodite vallas tehtud tähelepanekute elluviimist reguleerivaid sätteid varem kui neli aastat alates sõjaseisukorra lõppemise kuupäevast, välja arvatud esimest korda kasutusele võetavate käitiste puhul. Kehtivate seadustega on reguleeritud tööstuslikest tootmisprotsessidest tulenevat saastet ning võetud osaliselt üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstus- ja loomakasvatusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll). Kõnealuse seaduse artiklis 3 on sätestatud mõiste „keskkonnakompleksluba“, mis tuleb saada enne reostust põhjustada võiva käitise käitama hakkamist. Seadus lähtub lubade andmise komplekssest lähenemisviisist ning kohustab ametiasutusi võtma loamenetluses arvesse käitise keskkonnatoimet kogu kasutusaja jooksul. Sellega nähakse ette parima olemasoleva tehnoloogia ja juhtimismeetodite kasutamine ning reguleeritakse heidet, jäätmekäitlust, veekasutust ja keskkonnamõju. Seaduse preambulis on sätestatud tööstussaaste vältimise, vähendamise ja kontrolli põhimõtted. Täpsemalt on need sõnastatud artikli 2 lõikes 1, kus on kirjas, et seadus reguleerib seaduse lisas määratletud tööstustegevusest tuleneva saaste vältimist, vähendamist ja kontrolli. Lubade andmise kompleksne lähenemisviis on sätestatud artiklis 3. Seaduses lähtutakse lubade andmise ja tööstusheite kontrollimise komplekssest lähenemisviisist, mis põhineb parima võimaliku tehnoloogia ja juhtimismeetodite kasutamisel. Need sätted on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiviga 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (uuesti sõnastatud)
Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud

9) **Vahe-eesmärk 15.10**

Vahe-eesmärgi nimetus: kontseptsioonidokumendi väljatöötamine ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise normidest tehtavate erandite ulatuse kindlaksmääramine
Seotud reform/investeering: 6. reform. Keskkonnamõju hindamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine
Rahastatakse järgmistest allikatest: laenud
Taust Nõukogu rakendusotsuse lisas kirjeldatakse vahe-eesmärgi 15.10 nõudeid järgmiselt: *pärast sidusrühmadega peetud avalikke konsultatsioone, mille käigus määratakse kindlaks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise normidest tehtavate erandite ulatus, koostatakse kontseptsioonidokument ja avaldatakse see keskkonnakaitse ja loodusvarade ministeeriumi ametlikul veebisaidil. Kontseptsioonidokument sisaldab järgmist teavet:* — *teave organi kohta, kes määrab kindlaks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustustest tehtavate erandite ulatuse;* — *objektide kirjeldus ja igal konkreetsel juhul selgitus, miks need kuuluvad erandi kohaldamisalasse;* — *erandite ulatuse põhjendus;* — *erandite tegemise ajalised piirangud.* Vahe-eesmärk 15.10 on 15. peatüki (rohepööre ja keskkonnakaitse) 6. reformi ainus vahe-eesmärk.

Esitatud tõendid

1) Kokkuvõtlik dokument, milles on nõuetekohaselt näidatud, et vahe-eesmärk on kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas sätestatud nõuetega rahuldavalt täidetud;

2) koopia 18. septembril 2024 avaldatud kontseptsioonidokumendist, milles määratakse kindlaks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise normidest tehtavate erandite ulatus;

3) koopia 14. mail 2024 toimunud kontseptsioonidokumendi avaliku arutelu protokollist, milles nähakse ette keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise normidest tehtavate erandite ulatus;

4) link keskkonnakaitse ja loodusvarade ministeeriumi veebisaidil avaldatud dokumendile ja kuvatõmmis;

5) link väljaandele, kus avalikud konsultatsioonid välja kuulutati ja kuvatõmmis.

Analüüs

Ukraina ametiasutuste esitatud selgitus ja sisulised tõendid hõlmavad kõiki vahe-eesmärgi 15.10 olulisi elemente.

Teate koostas keskkonnakaitse ja loodusvarade ministeerium ning see on avaldatud ministeeriumi veebisaidil. Sellele eelnesid 30. aprillil ja 30. mail 2024 avalikud konsultatsioonid. Nagu nähtub koosoleku protokollist, toimus 14. mail 2024 veebipõhine arutelu, milles osales 95 sidusrühmade esindajat.

Kontseptsioonidokumendis on märgitud, et peamine organ, kes vastutab keskkonnamõju hindamise erandite ulatuse kindlaksmääramise eest, on Ukraina ministrite kabinet. Piiratud arvul juhtudel teeb sellised otsused Ukraina parlament. Keskkonnamõju strateegilisest hindamisest tehtavate erandite ulatuse määrab kindlaks üksnes parlament.

Kontseptsioonidokument sisaldab objektide kirjeldust ja selgitust selle kohta, miks need kuuluvad erandi kohaldamisalasse. Keskkonnamõju hindamise üldreeglid on sätestatud Ukraina 15. märtsi 2022. aasta seaduse nr 2132-IX (keskkonnamõju hindamise kohta) artiklis 3. Erandeid võib kohaldada, kui nende ainus eesmärk on tagada riigi kaitse ja energiajulgeolek ning kõrvaldada hädaolukordade ja Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tagajärjed. Seoses keskkonnamõju strateegilise hindamise kohaldamisel tehtavate eranditega kirjeldatakse kontseptsioonidokumendis erandiga hõlmatud programmide liike ja nende osa sõjalisest agressioonist mõjutatud territooriumide taastamise protsessis.

Võimalus teha keskkonnamõju hindamisel erandeid on põhjendatud, sest see tuleneb vajadusest tagada sõjaseisukorra ajal riigikaitse, leevendada hädaolukordade mõju ja leevendada Ukraina vastu toime pandud sõjalise agressiooni mõju. Keskkonnamõju strateegilise hindamisega seotud erandid on põhjendatud taastamisprogrammidega hõlmatud piirkondades, mida on Ukraina vastu toime pandud sõjaline agressioon kahjustanud või kus leiab üheaegselt aset mitmeid sotsiaal-majanduslikke, taristu-, keskkonna- või muid kriise.

Kontseptsioonidokumendi kohaselt on kõik keskkonnamõju hindamise erandid ajutised ja enamik neist on kehtestatud sõjaseisukorra ajaks. Piiratud arvul juhtudel, mis on seotud hävingust tuleneva jäätmekäitlusega, võib erandit kohaldada sõjaseisukorra ajal ja 90 päeva jooksul pärast selle tühistamist. Kahe tegevuskoha puhul on ette nähtud ainult ühekordne erand. Erandid keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtte kohaldamisest oluliste taastamis- ja arendusprogrammide suhtes on ajaliselt piiratud nende programmide kestusega.

Komisjoni hinnang: rahuldavalt täidetud